

Literatuur

W. KNOPFLI: *Die Vögel der Schweiz (Katalog der Schweizerischen Vögel von STUDER und FATIO)*, deel XIX, Bern, 1956.

Zelden zal een avifaunistische samenvatting zo lange tijd in bewerking zijn geweest als dit 19 delen tellende werk over de vogels van het kleine, maar moeilijk te onderzoeken Zwitserland. Het eerste deel verscheen in 1889 van de hand van V. FATIO. Vanaf het derde deel in 1901, tot en met deel 16 in 1930, behoorde ook TH. STUDER tot de mede-auteurs, terwijl de bewerking van de delen 16 (2e helft) tot en met 19 geschiedde door W. KNOPFLI. Gedurende de bijna drie kwart eeuw van zijn bewerking is er in de natuur en in het landschap van de lager gelegen dalen in Zwitserland veel veranderd en daardoor heeft ook de samenstelling van de vogelfauna allerlei wijzigingen ondergaan. De eerste delen zijn dus als praktische gids voor de Zwitserse avifauna onbruikbaar geworden, waardoor het totale werk zeer veel van zijn waarde heeft verloren. Daar staat tegenover, dat Dr. KNOPFLI van de nood een deugd heeft gemaakt door in de slotaflevering, die thans vóór mij ligt, een uitermate aantrekkelijk, zeer goed doordacht en goed gedocumenteerd overzicht te geven van de bekende geschiedenis van de Zwitserse avifauna sedert FATIO in opdracht van de Inspectie van het Zwitserse Boswezen, de Jacht en de Visserij, in 1886 met de voorbereiding van dit werk begon. Dit overzicht, dat onder de titel „Rückblicke und Ausblicke” de inleidende paginae III—XXV in beslag neemt, is zeer de moeite waard om gelezen te worden: het behandelt onder meer de opgang en de nedergang, het komen en het gaan van allerlei vogelsoorten, waarbij vooral de voor de Zwitserse ornithologen altijd weer extra boeiende water- en moerasvogels veel aandacht genieten! Het deel eindigt met het indrukwekkende paginnummer 4020, maar dit is dan ook de laatste bladzijde van de laatste algemene inhoudsopgave, n.l. die van de Italiaanse namen van de Zwitserse vogels. De in dit deel behandelde soorten zijn de roof-meeuwen (jagers), sterns, futen, duikers en verdwaalde zeevogels. Elke soort wordt in een ware monographie behandeld, die in bepaalde gevallen in verhouding tot het belang voor de Zwitserse avifauna naar het oordeel van de recensent wel wat te lang en te uitvoerig kan zijn. Het voorkomen in Zwitserland is uitvoerig, zelfs bijna „uitputtend”, behandeld. Door de zeer nauwgezette bewerking van Dr. KNOPFLI heeft dit deel (evenals zijn voorgangers) een geheel eigen karakter gekregen: het bevat een bron van waarnemingen en gedachten, die men niet licht in een werk onder deze titel zou verwachten. Het is voor de auteur klaarblijkelijk een opluchting, dat het werk thans tot een einde is gebracht. Met de wijze waarop deze slotaflevering is bewerkt, verdient de auteur een hartelijke gelukwens.

K. H. Voous.

Natur und Jagd in Niedersachsen, Festschrift zum 70. Geburtstage von Herrn Museumdirektor i.R. Dr. Phil. HUGO WEIGOLD am 27. Mai 1956 — uitgegeven door Prof. Dr. Fritz STEINIGER. Aparte uitgave van de Beiträge zur Naturkunde Niedersachsens, Hannover 1956 (8°, pp. I—VIII, 1—235, met 1 portret en 32 platen).

Aan deze feestbundel ter ere van Dr. Hugo WEIGOLD hebben 44 auteurs bijgedragen in de vorm van artikelen van zeer uiteenlopende aard en wetenschappelijk gehalte. En juist door deze merkwaardige samenstelling kan deze bundel op treffende wijze de man eren, die zoals K. TENIUS in de beschrijving van WEIGOLD's levensloop mededeelt, niet alleen tot de oprichters en de stuwende krachten behoort van het zgn. „Landesmuseum” in Hannover en van de „Arbeitsgemeinschaft für zoologische Heimatforschung”, maar die ook de Vogelwarte Helgoland van 1909 tot 1924 heeft geleid en tot bloei gebracht en daarenboven in 1915 en 1916 en vervolgens van 1931—1932 belangrijke ontdekkingsreizen heeft verricht in China en Tibet. In WEIGOLD's feestbundel treffen wij dan ook artikelen aan over natuurbescherming, jacht en jachtwild in Niedersachsen, over vogel-trek en trekvogels, waaronder een artikel van Prof. R. DROST over de geschiedenis van de Vogelwarte Helgoland en over de geomorphologie van Tibet door Dr. Ernst SCHÄFER, alsmede, ten bewijze van de wijde belangstelling van de jubilaris, voor het gehele planten- en dierenleven in zijn vaderland, over zoogdieren, schildpadden, vissen, vlinders, spinnen, bloedzuigers, slakken en paddestoelen van Niedersachsen. Voor Nederlandse ornithologen zijn speciaal de artikelen van H. RINGLEBEN over de overwinterende wilde ganzen, van H. HENNINGS over de kiekendieven van de Lüneburger Heide en van KUHK en SCHÜZ, alsmede van R. TANTZEN over de Ooievaar, van veel belang. De bundel bevat nog vele andere belangwekkende bijdragen, zodat het keurig gebonden en rijk geïllustreerde boekdeel in alle opzichten aan zijn doel beantwoordt en de volle aandacht verdient.

K. H. Voous.